■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

سه‌شنبه ۸ آذر ۱۴۰۱ | ۴ جمادی‌الاولی ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۳۶۸ | Tuesday - Nov 29 , 2022

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

- آغاز عملیات طریق‌القدس/ ۱۳۶۰
- زادروز هومن سیدی، بازیگر و کارگردان/ ۱۳۵۹
- وفات آیت‌ا... العظمی اراکی/ ۱۳۷۳
- سالمرگ سیفا... کامبخش‌فرد، باستان‌شناس/ ۱۳۸۹

واحه

گفتیم عشق را به صبوری دوا کنیم
هر روز عشق بیشتر و صبر کمتر است

سعدی

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۵۳	غروب آفتاب: ۱۶:۵۱
اذان مغرب: ۱۷:۱۱	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۰۹
اذان صبح (فردا): ۵:۲۶	طلوع خورشید (فردا): ۶:۵۴

پیشخوان

پاییز ۲۳

داستان‌های تاریخی و شنیدن قصه‌هایی از زمان‌های دور همیشه طرفداران بسیاری دارد. تجسم روزهایی که ما هنوز بر این جهان خاکی قدم نگذاشته بودیم، در قالب داستان‌ها و تخیل‌مان جالب و هیجان‌انگیز است. اگر جزو علاقه‌مندان به داستان‌های تاریخی و نوستالژی‌های تهران قدیم هستید، «پاییز ۳۲» نوشته رضا جولایی یکی از بهترین گزینه‌های انتخابی برای مطالعه در زمان فراغت و استراحت‌تان است. این کتاب مجموعه‌ای از هشت داستان کوتاه است و عنوان اثر نیز برگرفته شده از یکی از داستان‌ها است. دیگر داستان‌های این مجموعه فصل بادهای یخ‌زده، سحرگاه بیست و هشتم، ریگ جن، همه جهان‌های ممکن، هجوم، شامگاه برفی و سبزپری زردپری هستند.

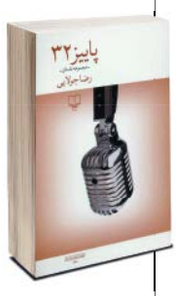

تمامی قصه‌های موجود در مجموعه داستان پاییز ۳۲، در بازه زمانی بعد از جنگ جهانی دوم تا ۲۸ مرداد رخ می‌دهد. در این اثر، قصه انسان‌هایی به تصویر کشیده شده که هر کدام زخم خورده و گمنام مانده‌اند. قصه‌هایی از زندگی پر فراز و نشیب مردم عادی که هیچ‌گاه گفته و شنیده نشد و این دیده‌نشدن‌ها آنقدر ادامه پیدا کرد که زیر تلی از تاریخ مدفون و به دست فراموشی سپرده شد.

رضا جولایی رسالت قلم خود را بر این قرار داد که این قصه‌ها را از زیر لایه‌های خاک‌خورده تاریخ بیرون بکشد و داستان انسان‌هایی را بیان کند که در دستان سیاست و سرنوشت اسیر بودند. افرادی که هر چه در توان داشتند گذاشتند تا زمام سرنوشت خویش را به دست بگیرند اما نیروی نامرئی نادیده‌انگاری، آنها را به حاشیه می‌راند تا برای همیشه ناشناخته بمانند. مجموعه داستان «پاییز ۳۲» توسط نشر چشمه منتشر شده است.

فوتبال با طعم ایرانی

آیا خلق و خوی رفتاری ایرانی‌ها در فوتبال‌شان تاثیر دارد؟

میثم اسماعیلی
روزنامه‌نگار

خوشبین‌ترین ما هم ۲۵ سال پیش حوالی ظهر تهران پای تصاویر مقطع بازی ایران و استرالیا گمان نمی‌کرد برنده آن بازی ایران باشد. حتی اگر کمی هم دلخوش بودیم به فرارهای خداداد و دست‌های احمدرضا عابدزاده، با تماشای ۱۰ دقیقه اول بازی این دلخوشی جایش را به اضطرابی ممتد می‌داد که پایانش به معنای حذف ایران از جام‌جهانی فرانسه بود. اما این طور نشد، فرار خداداد و پاس شگفت دایی ما را به فرانسه برد و اولین شادمانی دلچسب جمعی را رقم زد. اما ما چطور در ورزشگاه کریکت استرالیا تاب آوردیم؟ به باور بسیاری، نتیجه پایان بازی خلاف همه قواعد فوتبالی بود. سوال این است که این مسشناشدن چقدر به فرهنگ ایرانی مرتبط است؟ این فوتبال چقدر ایرانی بود؟ اساسا می‌توانیم قائل به این گزاره باشیم که خلق و خوی ایرانی (یا فرهنگ هر جامعه دیگری) در نحوه بازی فوتبال تاثیر دارد؟ همه مصداق‌ها در این رابطه همچون ۸ آذر ۷۶ دلچسب و شیرین نیست. بازی ایران در برابر ژاپن در مرحله حذفی مسابقات جام‌ملت‌های آسیای پیشین مصداق تلخ فوتبال با طعم ایرانی است. جایی که مدافعان ما به جای دنبال‌کردن مهاجم ژاپنی در حال اعتراض به داور بودند که همان توپ وارد دروازه ایران شد و دست ما از جام دور ماند. شاید بتوان کمی عقب‌تر رفت تا محاط به این موضوع نگاه کرد؛ این سوال می‌تواند حالا با سوال دیگر و کلی‌تری جایگزین شود، آیا فوتبال تنها یک ورزش است؟

اتمار وایس، جامعه‌شناس در کتاب «مبانی جامعه‌شناسی ورزش» سعی در تبیین مفهومی دارد که خروجی‌اش این گزاره کوتاه است؛ «ورزش با رابطه است که تعریف می‌شود.» به باور او این که ما به تنهایی ورزش کنیم تا سلامت‌مان حفظ شود، مفهوم درستی از ورزش نیست، بلکه ورزش در رابطه با دیگران است که معنا می‌یابد. اگر چنین نگاه انسان‌شناسانه‌ای به مقوله ورزش داشته باشیم به این معناست که وقتی روابطی بین آدم‌ها نباشد اساسا ورزش با این تعریف شکل نمی‌گیرد. به یک معنای دیگر حتی ورزش نمایانگر آن چیزی می‌شود که در جامعه می‌گذرد. حالا با این تعریف از او چقدر باید باور داشته باشیم که خلق و خوی ایرانی در فوتبال ما تاثیر دارد؟ جامعه‌شناسان و اندیشمندان بسیاری بوده‌اند که سعی در فهم خلق‌وخوی ایرانیان از گذشته تا به امروز داشته‌اند؛ از محمدعلی جمالزاده گرفته تا همایون کاتوزیان و مسعود فراستخواه که در کتاب‌های‌شان پی رسیدن به پاسخ این پرسش رفته‌اند که چقدر می‌توان خلقیات ایرانی را دسته‌بندی کرد. اگر فرض را بر این بگذاریم که دسته‌بندی این افراد در آثار و پژوهش‌های‌شان در رابطه با خلقیات ایرانی درست است پس احتمالا خواهیم توانست این خلق و خو را به ورزشی همچون فوتبال تعمیم بدهیم؛ چیزی که در هیجان مسابقه ایران و استرالیای آذر ۷۶ نمایان است. اگر به دنبال نگاهی کلی‌تر به این موضوع باشیم، شاید بتوانیم فوتبال ملل دیگر را هم در دسته‌بندی‌های کلیشه‌زده کنونی جا بدهیم؛ به این معنا که فوتبال ژاپن را فوتبالی صبور و جنگجو معرفی کنیم و همین خصیصه را به فرهنگ تلاشجوی آنها گره بزنیم. یا نظم فوتبال آلمانی (هرچند مثالی خسته‌کننده در تعریف فوتبال این کشور است) را نشانی از روحیه جمعی منظم آلمانی‌ها بدانیم. حالا با این مصداق‌ها چقدر می‌توانیم فوتبال ایران را فوتبالی هیجانی بدانیم، فوتبالی احساسی که چندان مقید به قواعد این ورزش نیست. تصمیماتی می‌گیرد که چندان در فوتبال روال نیست و در زمین طوری بازی می‌کند که کمتر تیمی بازی می‌کند. حرف ژاوی، مربی کنونی بارسلونا همین چند سال پیش وقتی با تیم السد در تهران بازی کرد حالا برای ما معنای دیگری پیدا می‌کند؛ این که «ایرانی‌ها فوتبال را با قلب‌شان بازی می‌کنند و به همین دلیل شکست دادن‌شان سخت است.»

حکمت

امام کاظم (ع)

زیانکار، کسی است که ساعتی از عمر خویش را باخته است.

بحارالانوار

نکته روز

گالاپاگوس یخ می‌زند

جهان در حال گرم‌شدن است اما جزیره گالاپاگوس سردتر می‌شود

در حالی که جهان درگیر بالارفتن دما و گرم‌شدن کره زمین است، گالاپاگوس در آستانه سرمازدگی است. مجمع‌الجزایر آتشفشانی گالاپاگوس در اقیانوس آرام و در ۹۲۶ کیلومتری غرب اکوادور قرار دارد. شهرت این جزایر به خاطر گونه‌های جانوری و گیاهی منحصر به فردی است که در این جزایر یافت می‌شوند. گالاپاگوس مرکز ال‌نینو و لانینا است. برطبق پژوهش‌های جدید، تغییرات آب و هوایی بر روی این دو پدیده اثر گذاشته و سبب شده ال‌نینو و لانینا در سال ۲۰۳۰ شدت بالایی بگیرد. دانشمندان معتقدند تغییرات آب و هوایی شدت این پدیده‌ها را ۴۰ سال جلو انداخته است! این تغییرات می‌تواند چالش‌های خاصی را برای موجودات شگفت‌انگیز جزایر گالاپاگوس ایجاد کند. پدیده آب و هوایی لانینا که اکنون در سومین سال خود است و پیش‌بینی می‌شود تا زمستان ادامه یابد، سرمای شدیدتری را در آب‌های اطراف مجمع‌الجزایر به ارمغان آورده است. این پدیده در درازمدت، لکه خنک اقیانوسی در داخل و اطراف گالاپاگوس ایجاد کرده و در واقع از اثرات گرمایش جهانی در این منطقه جلوگیری کرده است.

طناب‌کشی هوای سرد و گرم: در حال حاضر یک جنگ بین اثر گلخانه‌ای که باعث گرم‌شدن کره زمین می‌شود، از بالا و یک جریان سرد اقیانوسی از پایین در گالاپاگوس در جریان است. در جنگ دو هوای سرد و گرم، جریان اقیانوسی در حال پیروزی است. کریس کارناوسکاس، نویسنده این مطالعه و پژوهشگر در دانشگاه کلرادو معتقد است که این اتفاق تنها سبب خنک‌ماندن این منطقه نمی‌شود، بلکه سبب می‌شود گالاپاگوس سال به سال سردتر شود. این سردشدن‌های پی‌درپی می‌تواند تهدیدی جدی برای گونه‌های کمیاب گیاهی و جانوری موجود در این منطقه باشد.

خبر روز

فیزیک کوانتوم در مسیر خانه

چقدر فیزیک کوانتوم در زندگی معمولی ما نقش دارد؟

فیزیک کوانتومی به دلیل ویژگی‌های عجیب و غریبش مانند درهم‌تنیدگی و برهم‌نهی، توانایی عجیب ذرات اتمی برای قرارگرفتن همزمان در بیش از یک مکان شناخته‌شده است. هنگام مطالعه فیزیک کلاسیک با پدیده‌های فیزیکی روبه‌رو می‌شویم که به مراتب در زندگی روزمره رخ داده‌اند. اما وقتی سخن از فیزیک کوانتوم به میان می‌آید سخت است باور کنیم ما نیز در زندگی روزانه با آن سر و کار داریم. در واقع فیزیک کوانتوم بیشتر از آنچه فکر می‌کنیم در زندگی ما حضور دارد. گوشی هوشمند شما: اگرچه ما هنوز کامپیوترهای کوانتومی کاملا عملیاتی نداریم، اما بدون مکانیک کوانتومی هیچ کامپیوتر یا گوشی هوشمندی نخواهیم داشت. برهم‌نهی، خاصیت عجیب فیزیک کوانتومی که گربه شرودینگر را همزمان زنده و مرده نگه می‌دارد، چیزی است که خواندن مطالب مختلف از روی گوشی را ممکن می‌سازد. دوربین گوشی شما نیز به فیزیک کوانتومی متکی است. آشکارسازهای عکس یا دیودهای عکس در دوربین به نور به شکل جریان الکترون پاسخ می‌دهند. بنابراین، اگر دائما از کیفیت عکس‌های خود شگفت‌زده شده و متوجه می‌شوید با هر ارتقای تلفن بهتر می‌شوند، باید از رفتار عجیب ذرات کوانتومی تشکر کنید.

مدت‌هاست ساعت‌های گوشی‌های هوشمند به صورت خودکار از ساعت تابستانی به زمستانی و برعکس تغییر می‌کنند و دیگر نیازی نیست به صورت دستی جلو یا عقب کشیده شوند. دلیلش این است که ساعت‌های دستگاه‌های الکترونیک ما زمان درستی را از ساعت‌های اتمی دریافت می‌کنند و این یکی از دفعاتی است که از دنیای کوانتومی استفاده می‌کنید.

پرسه

تحقیرهای مزدک

جو شکل‌گرفته علیه تیم ملی فوتبال ایران پیش از آغاز مسابقات جام‌جهانی فوتبال با برد ایران در مقابل ولز فرو ریخت، اما در این میان افرادی بودند که کاسه داغ‌تر از آش شده بودند. در حالی که جامعه از خشنودی برد ایران برابر ولز به خیابان‌ها آمده و شادمانی می‌کردند مزدک میرزایی، گزارشگر بازی در تلویزیون سعودی ایران اینترنشنال به تحقیر ایرانی‌ها می‌پرداخت. سوگیری این رسانه معاند دیگر برای همه روشن و آشکار است، حتی وقتی روزنامه‌نگاری به شوخی خودش را خبرنگار این رسانه در قطر معرفی کرد با موجی از مخالفت و تحقیر هواداران رو به رو شد اما در این میان مزدک میرزایی بر طبل دوقطبی‌سازی می‌کوبد.

کیوآرکد را اسکن کنید

سوپراستار سوئدی

تأسیس یک شرکت خودروسازی از صفر و بدون وجود بودجه چندین میلیارد دلاری و همچنین شرایط مناسب تقریبا غیرممکن به نظر می‌رسد. در طول این سال‌ها شاهد ناپدیدشدن شرکت‌های زیادی به خاطر تصمیمات نادرست و همچنین فقدان منابع مالی بوده‌ایم اما اگرچه استارت‌آپ‌های زیادی ناپدید شده‌اند اما یکی از آنها دست به کارهای فوق‌العاده‌ای زده و هنوز هم با شتاب به پیش می‌رود: کونیگ‌زگ! کونیگ زگ توسط کریستین ون کونیگ زگ در سال ۱۹۹۴ تأسیس شده و مقر آن در Angelholm سوئد قرار دارد. این شرکت طی سال‌های قبل در سطح کمپانی‌های تراز اولی همچون فراری، لامبورگینی و پورشه قرار داشته است. البته حضور ممتد در چنین سطحی از صنعت خودرو کار آسانی نبوده و حتی دورانی بوده که آینده کونیگ زگ در هاله‌ای از ابهام بوده است.

کیوآرکد را اسکن کنید

عکس روز

فاتح اصلی جام

مبارزه کشورهای مختلف برای کسب میزبانی جام‌جهانی تنها دلایل ورزشی ندارد، کمک‌های مالی فیفا به این کشورها و البته فراهم‌کردن زیرساخت‌های ورزشی برای کشورهای میزبان، فقط یکی از محسنات این میزبانی است. اما در کنار این دلایل، رونق اقتصادی برای جوامع بومی از حضور بی‌شمار گردشگران در آن کشور هم می‌تواند دلیل مهمی در این مبارزه باشد. اتفاقی که حالا قطر را یکی از برندگان قطعی جام‌جهانی به لحاظ اقتصادی کرده است. شلوغی بازارها و پاساژهای این کشور با شور و حال حضور گردشگران باعث شده مردم این کشور هم از این میزبانی منفعت بسیاری ببرند.

چاوش هماوندی - جام‌جم

چهارراه

راهکارهایی کوتاه برای تسریع رشد مغزی کودکان

این کودکان پرمغز!

نوزادان در نخستین کاوش‌های زندگی بامزه، جذاب، قابل ستایش و گاه دست و پا چلفتی هستند. اما در پس هر یک از این کاوش‌ها، رشد مغزی وجود دارد. روان‌شناسان معتقدند برای کمک به شکل‌گیری این رشد، والدین و مراقبان کودک نقش مهمی دارند. روان‌شناسان تربیتی در دانشگاه فوردهام طی پژوهشی در مورد تاثیرات رشد عصبی در سه سال اول زندگی، دریافتند که مغز در این دوره با سرعتی سریع‌تر از هر زمان دیگری در زندگی ما رشد می‌کند. مغز یک کودک در سه‌سالگی به حدود ۸۰ درصد از اندازه مغز یک بزرگسال می‌رسد و در پنج سالگی، این تکامل تا ۹۰ درصد و حتی رشد کامل دست می‌یابد. با توجه به این که مغز در این بازه سنی بسیار انعطاف‌پذیر است، مداخله زودهنگام می‌تواند نتایج را برای کودکان و خانواده‌های آنها بهبود ببخشد. بسیاری از والدین ممکن است در مورد استراتژی‌هایی که باید در طول سه سال اول اجرا کنند، نگران یا سردرگم باشند. اما نکته کلیدی در این خصوص حفظ آرامش و دورماندن از اضطراب است. همه ما در طول زندگی، روزهایی را تجربه می‌کنیم که شاید نتوان بهترین خود باشیم. این موضوع در مورد والدین نیز صادق است. روان‌شناسان برای تسریع رشد مغزی کودکان راهکارهایی ارائه می‌دهند که والدین را در مسیر درست هدایت می‌کند.

بازی

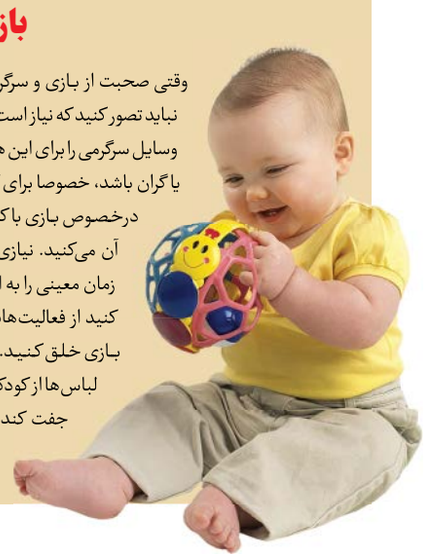

وقتی صحبت از بازی و سرگرمی برای کودکان به میان می‌آید، نباید تصور کنید که نیاز است انواع و اقسام بازی‌ها، عروسک‌ها و وسایل سرگرمی را برای این هدف تهیه کنید. بازی نباید پیچیده یا گران باشد، خصوصا برای کودکان زیر سه سال. مساله بعدی درخصوص بازی با کودکان مدت زمانی است که صرف آن می‌کنید. نیازی نیست که ساعت خاص یا مدت زمان معینی را به این موضوع اختصاص دهید. سعی کنید از فعالیت‌هایی که در طول روز انجام می‌دهید بازی خلق کنید. به عنوان مثال در حین تاکردن لباس‌ها از کودک بخواهید جوراب‌ها را پیدا و با هم جفت کند یا رنگ معینی را در بین لباس‌ها پیدا و آنها را یک جا جمع کند.

کتابخوانی

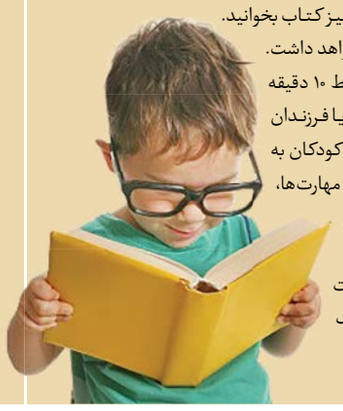

برای کتابخوانی همراه فرزندتان نیازی نیست صبر کنید تا به درک و حرف‌زدن برسد. شما می‌توانید برای نوزاد سه ماهه خود نیز کتاب بخوانید. این کار نقش مهمی در رشد سریع‌تر مغزش خواهد داشت. کتابخوانی برای کودکان در هر سنی، حتی فقط ۱۰ دقیقه در روز ارتباط خوبی بین والدین، نوزادان یا فرزندان خردسال‌شان برقرار می‌کند. کتابخوانی برای کودکان به آنها یک پایه واقعا خوب جهت پیشرفت در مهارت‌ها، هم از نظر آکادمیک و هم از نظر اجتماعی در آینده ارائه می‌دهد. پس اگر خواندن برای یک نوزاد سه‌ماهه به نظرتان احمقانه است به خاطر داشته باشید که زبان قبل از این که کودک اولین کلمه خود را به زبان بیاورد، شکل می‌گیرد.

روایت زندگی

صحبت با نوزادان و کودکان و روایت آنچه در اطرافش می‌گذرد یک عنصر کلیدی در رشد سریع‌تر مغز است. پس با نوزادتان حرف بزنید و دنیا را برایش روایت کنید. بسیاری از آنچه در اطراف ما وجود دارد و برایمان عادی، بی‌اهمیت یا پیش‌پاافتاده است، برای یک نوزاد یا کودک کوچک تازه، عجیب و حتی شگفت‌انگیز است. روایت زندگی برای نوزادی که در حال رشد است برای ساختن زبان، سواد و ارتباطات اجتماعی او بسیار حیاتی است. برطبق پژوهش‌ها، کودکانی که به همراه والدین روایتگر بزرگ شده‌اند در مدرسه از مهارت‌های بیشتری در زمینه‌های مختلف آموزشی و ارتباطی برخوردار بوده‌اند. این روایتگری سبب می‌شود شما هم به چیزهایی در زندگی توجه کنید که مدت‌ها از آن غافل بوده‌اید؛ مثل زیبایی آسمان آبی.

فضای مهرآمیز

فراهم‌کردن یک محیط مهرآمیز، یکی دیگر از تقویت‌کننده‌های مهم برای کودکان در سه سال اول و بعد از آن است. برخلاف تصور اکثریت، حتی نوزادان نیز می‌توانند تنش و ناراحتی را در محیط اطراف‌شان درک کنند؛ حتی اگر این تنش‌ها مرتبط با آنها نباشد. نخستین گام ایجاد فضایی امن و مهرآمیز، انجام مراقبت‌های اولیه به بهترین و کامل‌ترین شکل ممکن است. به عنوان مثال وقتی کودک گریه می‌کند، او را در آغوش بگیرید و آرامش کنید یا هنگامی که گرسنه می‌شود نیازش را برطرف کنید. برآورده‌کردن نیازهای اولیه، نقش مهمی در آرامش ذهنی و به تبع آن رشد مغزی سریع‌تر کودک خواهد داشت. داشتن روال عادی و یک روتین منظم برای رشد سالم کودک اهمیت فراوانی دارد پس از آن غافل نشوید.